

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงาน
เป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

The Relationship between Participatory Management of Administrators
and the Effective Teamwork in Schools under Khon Kaen

Primary Educational Service Area Office 4

อิศราญา คล่องดี^{1*}, วานิช ประเสริฐพร²

Issaraya Klongdee^{1*}, Vanich Prasertphorn²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ¹,

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ²

Faculty of Education Northeastern University¹,

Faculty of Education Northeastern University²

*Corresponding author E-mail: issara.nunam@gmail.com

(Received: Feb 7, 2026; Revised: Mar 21, 2026; Accepted: Mar 23, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 312 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

2. การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการสร้างโอกาสของสมาชิกในทีม ด้านความร่วมมือ

ด้านการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน ด้านความไว้วางใจกันและกัน และด้านการสื่อสารที่เปิดเผยและต่อเนื่อง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.810$) และมีทิศทางเป็นบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์รายด้านของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กับด้านความไว้วางใจกันและกัน มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงสุด

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม; การทำงานเป็นทีม; ผู้บริหาร

Abstract

This research aimed to 1) study examined the participatory management of school administrators, 2) study investigated effective teamwork in schools, and 3) study exploration the relationship between the participatory management of school administrators and effective teamwork in schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4. The sample consisted of 312 school administrators and teachers. The research was quantitative research. The instruments used to collect data were questionnaires. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The results revealed that

1. the overall level of participatory management of school administrators under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 was at the highest level. When considered by individual aspects, the levels were ranked from highest to lowest as follows: participation in decision-making, participation in implementation, participation in evaluation, and participation in receiving benefits.

2. the overall level of effective teamwork in schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 was at a high level. When considered by individual aspects, the levels were ranked from highest to lowest as follows: shared goals and vision, creating opportunities for team members, cooperation, mutual respect and acceptance, mutual trust, and open and continuous communication. Furthermore.

3. the relationship between participatory management of school administrators and effective teamwork in schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

was positive and at a very high level ($r = 0.810$), with statistical significance at the .01 level. When examined by individual aspects, participation in decision-making and mutual trust demonstrated the highest degree of correlation.

Keywords: Participatory Management; Teamwork; Administrators

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องปรับรูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าว ระบบการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษา จึงถูกคาดหวังให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถดึงศักยภาพของบุคลากรทุกฝ่ายมาร่วมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรทางการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการวางแผนนโยบาย และสร้างกลไกการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารในบริบทปัจจุบันไม่อาจอาศัยรูปแบบการสั่งการจากบนลงล่างเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการใช้ศักยภาพ ความรู้ และประสบการณ์ของบุคลากรอย่างเต็มที่ อันนำไปสู่ความเข้าใจร่วม ความยอมรับ และความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2563)

การทำงานเป็นทีมถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากสถานศึกษาเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยบุคลากรที่มีบทบาท หน้าที่ และความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย การประสานความร่วมมือของบุคลากรผ่านกระบวนการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ จึงเอื้อต่อการบูรณาการองค์ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้เป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การสื่อสารที่เปิดเผย ความไว้วางใจ และการยอมรับซึ่งกันและกันในองค์กร ส่งผลให้กระบวนการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับประสิทธิภาพของการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการบูรณาการแนวคิดทั้งสองเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา (ไพโรจน์ บาลัน, 2562)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำกับและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม การนำแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปสู่

การปฏิบัติให้เกิดการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ยังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับและลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวในบริบทของพื้นที่การศึกษาโดยเฉพาะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงวิชาการที่สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทจริง อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมและการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อศึกษาการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการดำเนินงานขององค์การทางการศึกษา ที่ผู้บริหารใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารในการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ บุญทัน ดอกไธสง, (2561) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีทิศทาง สุวิทย์ มูลคำ, (2561) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการระดมทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์การ เข้ามามีบทบาทในกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ ศิริชัย

กาญจนวาลี, (2563) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมต้องร่วมตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใช้ศักยภาพ ความรู้ และประสบการณ์ของทุกฝ่ายร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และได้รับการยอมรับร่วมกัน Likert, (1967) เสนอแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมยังเน้นการสื่อสาร สองทาง ความไว้วางใจ การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบร่วม ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ (Ownership) เพิ่มแรงจูงใจ ความผูกพันต่อองค์กร และลดความขัดแย้งในการทำงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะช่วยเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ ความพึงพอใจในการทำงาน และประสิทธิภาพขององค์กร

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ

การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เนื่องจากการดำเนินงานของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา อธิกุล กุลนรัตน์, (2566) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมแก้ปัญหา และการตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วม ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ลดความขัดแย้ง และเพิ่มประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา Griffin, (2017) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ความร่วมมือและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และภาวะผู้นำที่เหมาะสม ซึ่งช่วยประสานศักยภาพของสมาชิกในทีมให้เกิดพลังร่วม (Synergy) มากกว่าการทำงานแบบต่างคนต่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 จำนวน 174 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 138 คน ครูจำนวน 1,280 คน รวมทั้งสิ้น 1,418 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ปีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้า กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน ครู จำนวน 282 คน รวมทั้งสิ้น 312 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างตามขั้นตอนโดยศึกษาหาความรู้พื้นฐาน กำหนดนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าสร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วน มาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 312 ฉบับ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ประกอบด้วย ได้ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความร่วมมือ 2) การมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน 3) การสื่อสารที่เปิดเผยและต่อเนื่อง 4) การเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน 5) ความไว้วางใจกันและกัน และ 6) การสร้างโอกาสของสมาชิกในทีม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร โดยการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็น และขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 3 ตอน

3. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถาม ค่า IOC มีค่าเท่ากับ 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จำนวน 30 ฉบับ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 'Alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 แบบสอบถามการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

7. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์อีกครั้ง
8. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามด้วย Google form ส่งผ่านช่องทาง My office จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 312 ฉบับ ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยัง My office แจ้งไปยังโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อเป็นการขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google form ส่งแบบสอบถามทางด้วย QR Code แนบไปพร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
3. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลเข้าสู่การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบบ 5 ระดับตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด, (2556) เพื่ออธิบายระดับการดำเนินงานของตัวแปรที่ศึกษา นอกจากนี้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือหาความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence: IOC) และสถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4” นักวิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 อยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านที่มีค่ามาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมทุกด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.57	0.49	มากที่สุด	1
2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.52	0.55	มากที่สุด	2
3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.51	0.59	มากที่สุด	3
4 ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	4.44	0.60	มาก	4
ภาพรวม	4.51	0.56	มากที่สุด	

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการสร้างโอกาสของสมาชิกในทีม ด้านที่มีค่ามาก ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน ด้านความไว้วางใจกันและกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารที่เปิดเผยและต่อเนื่อง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมทุกด้าน

การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา		ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านความร่วมมือ	4.44	0.59	มาก	3
2	ด้านการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.60	0.54	มากที่สุด	1
3	ด้านการสื่อสารที่เปิดเผยและต่อเนื่อง	4.10	0.49	มาก	6
4	ด้านการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน	4.28	0.67	มาก	4
5	ด้านความไว้วางใจกันและกัน	4.12	0.63	มาก	5
6	ด้านการสร้างโอกาสของสมาชิกในทีม	4.51	0.60	มากที่สุด	2
ภาพรวม		4.34	0.59	มาก	

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมากและมีทิศทางเป็นบวก ในภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าความสัมพันธ์ภาพรวมสูงสุด และการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ด้านความร่วมมือ มีค่าความสัมพันธ์ภาพรวมสูงสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์รายด้านของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวม

การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ในสถานศึกษา	Y ₁ ด้านความร่วมมือ	Y ₂ ด้านการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน	Y ₃ ด้านการสื่อสารที่เปิดเผยมุมมอง	Y ₄ ด้านการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน	Y ₅ ด้านความไว้วางใจกันและกัน	Y ₆ ด้านการสร้างโอกาสของสมาชิกในทีม	ภาพรวม Y _{tot}
การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา							
X ₁ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	.768**	.644**	.717**	.730**	.811**	.628**	.813**
X ₂ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	.681**	.576**	.610**	.591**	.603**	.579**	.688**
X ₃ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.654**	.623**	.713**	.645**	.649**	.594**	.731**
X ₄ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์	.583**	.624**	.628**	.516**	.550**	.647**	.668**
ภาพรวม X _{tot}	.749**	.691**	.746**	.692**	.729**	.686**	.810**

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4” นักวิจัยจึงนำเสนอผลการศึกษามาอภิปราย ดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับครู ส่งเสริมความเข้าใจร่วมกัน และทำให้การตัดสินใจมีความสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริงของสถานศึกษา เมื่อครูได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน และมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ครูมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Likert ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรจะช่วยเสริมสร้างความผูกพันและความร่วมมือในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ ทัศนบุตร (2565) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร

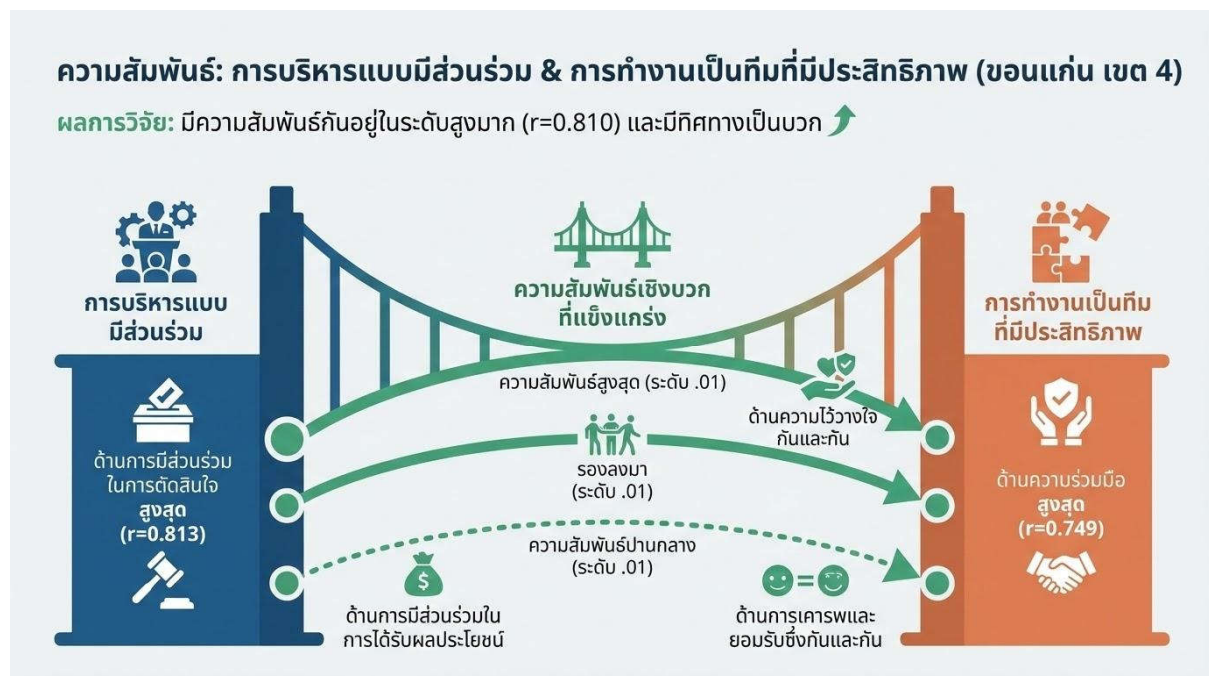
แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับ มาก และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มี ประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง เป็นไปในทิศทางบวก

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน รองลงมาคือ ด้านการสร้าง โอกาสของสมาชิกในทีมและด้านความร่วมมือ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารที่ เปิดเผยและต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับ มาก ครูและบุคลากรมีความเข้าใจตรงกันในทิศทาง เป้าหมาย และ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา ส่งผลให้การทำงานของสมาชิกในทีมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเอื้อต่อ การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Griffin ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือและความไว้วางใจของสมาชิกในทีม สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2564) เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การทำงานเป็นทีมของครูประถมเพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน พบว่า การทำงานเป็นทีมของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกลยุทธ์ที่สำคัญ ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน การสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนับสนุนและ ความไว้วางใจกันในทีม และการติดตามประเมินผลการทำงาน

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก และมีทิศทางเป็นบวก มีความสัมพันธ์กันที่ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ในภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ มีค่าความสัมพันธ์ภาพรวมสูงสุด แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหาร แบบมีส่วนร่วมในระดับสูง จะส่งผลให้การทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามไปด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูและ บุคลากรมีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของ สถานศึกษา ซึ่งเอื้อต่อการสร้างความเข้าใจร่วม ความไว้วางใจ และความร่วมมือในการทำงาน อันเป็นพื้นฐาน สำคัญของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุวัฒน์ ทศบุตร (2565) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่ มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นกระบวนการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมพิจารณาทางเลือก และร่วมตัดสินใจในเรื่องสำคัญของ สถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดังกล่าวช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีความรับผิดชอบ ร่วม อันนำไปสู่การดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ กล่าวคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการบริหารที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมสามารถประสานศักยภาพของบุคลากรให้เกิดพลังร่วม อันนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและความยั่งยืนขององค์กรทางการศึกษาในระยะยาว

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

(ที่มา: อิศราญา คล่องดี และวานิช ประเสริฐพร, 2568)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัย สรุปดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านที่มีค่ามาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน และด้านการสร้างโอกาสของสมาชิกในทีม ด้านที่มีค่ามาก ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน ด้านความไว้วางใจกันและกัน และด้านที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารที่เปิดเผยและต่อเนื่อง และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.810$) และมีทิศทางเป็นบวก ในภาพรวมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ภาพรวมสูงสุด ($r=0.813$) และการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา ด้านความร่วมมือ มีความสัมพันธ์ภาพรวมสูงสุด ($r=0.749$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสัมพันธ์รายด้านของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กับด้านความไว้วางใจกันและกัน มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงสุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กับด้านความร่วมมือ โดยด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ กับด้านด้านการเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์กันปานกลาง จากผลการวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ และความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร อันจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. สถานศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันภายในองค์กร โดยเน้นการสร้างเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกันของครูและบุคลากร ส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดเผยและต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือ การเคารพและยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความเข้มแข็งและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือสถานศึกษาในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปเปรียบเทียบหรืออ้างอิงในบริบทที่หลากหลาย
2. ควรศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยอื่น เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น

3. ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม

เอกสารอ้างอิง

- บุญทัน ดอกไธสง. (2561). *การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพโรจน์ บาลัน. (2562). *การทำงานเป็นทีมและการบริหารงานในองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2564). *การพัฒนากลยุทธ์การทำงานเป็นทีมของครูประถมเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2563). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2561). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2568). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
- อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].
- อธิกุล กลุณรัตน์. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต], มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Griffin, R. W. (2017). *Management* (12th ed.). Boston, MA: Cengage Learning
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.
- Northouse, P. G. (2021). *Leadership: Theory and practice* (9th ed.). Sage